

Slovo k povzbuzení na pondělí 22. února 2021, na svátek Stolce svatého apoštola Petra
Biblická čtení: 1Petr 5,1-4; Ž 23; Mt 16,13-19

Milé sestry, milí bratři,

v postní době je v liturgickém kalendáři vlastně velmi málo svátků. To je pochopitelně záměr, aby nebyl příliš často narušován postní charakter všedních dnů. Bylo to také jednou ze snah reformy liturgického kalendáře po Druhém vatikánském koncilu, aby se právě řada svátků spadajících (často) do doby postní přeložila na jiná data. Několik jich ale zůstalo. Vedle velkých slavností svatého Josefa (19. března) anebo Zvěstování Páně (25. března) je to právě i dnešní svátek Stolce svatého apoštola Petra. Na dnešní den, i když tedy velmi často již skutečně spadne do postní doby jako letos, byl ponechán především pro starobylost svého data. Byl totiž v únoru slaven už ve 4. století, a to dokonce ve dvou dnech: 18. v Římě a 22. února v Antiochii (hlavním městě starověké Sýrie). V obou církevních obcích (spolu ještě s egyptskou Alexandrií) podle starobylé tradice apoštol Petr jako biskup působil.

Důležitější než datum je ale starobylost obsahu dnešního svátku: Je oslavou „katedry“, biskupského stolce, tedy celého biskupského a především učitelského úřadu svatého Petra. Z novozákonního svědectví není pochyb o jedinečnosti Petrova postavení mezi ostatními apoštolů, ani není pochyb o tom, že jedinečné poslání vést druhé ke Kristu a učit je Krista následovat je tohoto Petrova postavení součástí: Pán Ježíš ho vyvolil jako skálu, na které postaví svou církev, svěřil mu zvláštní moc svazovat a rozvazovat, dal mu klíče od nebeského království, úkol povzbuzovat bratry a pást Boží stáde po jeho nanebevstoupení. Již v evangeliu, za Kristova veřejného působení se proto stal Petr prvním mezi Dvanácti, jejich jakýmsi mluvčím, vůdčí silou, vyznavačem víry v Krista, jak ostatně čteme i v dnešním evangelijním úryvku. A v tomto svém poslání pokračoval i po Letnicích, jak čteme zejména ve Skutcích apoštolů. A to vše činil navzdory svým slabostem i pádům, jak nám je nezastírá ani evangelium, ani novozákonní listy, ani starobylá křesťanská tradice.

Toto Petrovo poslání stojí na začátku církve, ve které má také – z Kristova ustanovení – nějak pokračovat. Od nejranějších dob se tak biskup na Petrově hrobě, tedy římský biskup chápe jako pokračovatel i Petrova jedinečného poslání mezi všem ostatními biskupy. Tak je také záhy vnímán svým okolím. A právě zde je základ a důvod papežství: Biskup na jeho hrobě sice nemůže být pokračovatelem Petrovy novozákonní jedinečnosti, ale stává se nositelem jeho jedinečného novozákonního poslání ve službě církvi a světu. Ne nadarmo končí novozákonní historiografie (Skutků apoštolů) příchodem evangelia do Říma.

Dnešní svátek Stolce (neboli Katedry) svatého apoštola Petra nám připomíná především ten rozměr petrovské služby, že římský biskup zvlášť intenzivním způsobem ztělesňuje Ježíšovo «kdo vás slyší, mne slyší».

Jistěže nejde nyní o to předložit souhrn katolické teologie papežského učitelského, pastýřského a kněžského úřadu a jeho vykonávání a už vůbec nejde o to se pouštět do všech teologických a historických nuancí řešení otázky papežské neomylnosti, papežského vyhlášení pravd *ex cathedra* ve věcech víry a mravů. Ale jednoduše jde o to si připomenout, že jako katoličtí křesťané věříme a vyznáváme, že papežství není jen lidskou institucí, ale z Kristova ustanovení, a že proto sám Kristus skrze papežovo učení ve věcech víry a mravů k celé církvi chce promlouvat a také promlouvá. Proto je dobré papeži a jeho učení také naslouchat, ke katolickému křesťanství to opravdu patří.

Jistě jde uvnitř katolické církve kvůli jejímu mnohému vnitřnímu rozdělení o poněkud výbušné téma, nicméně jedno se zdá být jisté: Mravní apel papeže Františka, zjevně nesený principem „padni, komu padni“, principem ne nepodobným evangeliu samotnému, je skutečně svatý. Na jedné straně apel k ochraně života od samého početí, k ochraně starých a bezmocných, ke křesťanské zbožnosti, přes neutuchající výzvy k obrácení, k víře, naději a lásce, k sociální spravedlnosti, k přijímání všech, kteří jsou v nouzi, bez rozdílu, až po výzvy

k milosrdenství ke všem vyloučeným, znevýhodněným a i k hříšníkům, aniž by ovšem jejich hřích přestal být nazýván hříchem, či až po výzvy k ochraně životního prostředí. Tuto šíří je třeba vnímat a slyšet, protože naše tendence si i z papežského učení (a samozřejmě z jakéhokoli učení) vybírat jen to, co se nám zrovna hodí, je opravu velická a přitom velmi neblahá.

Ono totiž nejde jen o papežské magisterium, ale především o Kristovo evangelium. K němu se totiž často chováme úplně stejně, ne-li ještě hůř (vzhledem k tomu, že jde o Boží slovo, tak vlastně mnohem hůř). Naše selektivní pozornost i poslušnost je jedním z nejhorších možných přístupů, protože s takovou mentalitou, s takovým přístupem k Božímu Zjevení se můžeme jen těžko obrátit. Jsme v nebezpečí si vybírat vždy jen to, co se nám líbí a hodí, co nás utvrzuje v naší „správnosti“, v přesvědčení, že „my“ tedy obrácení nepotřebujeme, protože „my“ jsme ti praví, pravověrní či zralí a uvědomělí křesťané, kteří přeci pochopili, „o co jde“. A tak dále. Pýcha to je...

Navíc povýšení části na celek, absolutizace části skutečnosti nad celou skutečností samou je nejhlubším základem jakékoli ideologie, i té vnitrocírkevní, ať už je toho či onoho ražení, „doleva“ anebo „doprava“.

Jistě bychom mohli o daných tématech ještě dlouho rozjímat, ale zkusme si na závěr položit dvě docela konkrétní kontrolní otázky: Jestlipak například víme, co papež František říká k současné pandemii? Anebo – a to je samozřejmě ještě důležitější – jaká místa evangelia by se na nynější situaci mohla nejvíce vztahovat a čím k nám skrze ně promlouvá sám Pán Ježíš? Možná i to může být inspirací k postní duchovní četbě. K takové, která opravdu může pomoci k obrácení, k obrácení v nynějším čase pandemie...